

20 éves a Magyar Hadtudományi Társaság Katasztrófa-és Polgári Védelmi szakosztálya

Előzmények

Az utóbbi évtizedekben a polgári védelemben bekövetkezett változások hatása természetesen a szakterületen folyó tudományos munkára is kihatott, így célszerű a szervezeti és a tudományos élet változásait párhuzamosan vizsgálni.

Nem szerencsés leszükíteni a szakosztály alapító tagjai munkájának értékelését az alakulás, azaz a 2000-es év utáni időkre. Az alapító tagok előtte is jelentős tudományos munkát végeztek a szakma megmaradása érdekében a rendszerváltás utáni évtizedben a Magyar Hadtudományi Társaság (a továbbiakban : MHTT) keretein belül is mint ez olvasható a szakosztály alapítását leíró részben –Kiss Károly Hadtudományi Klub, Lahner György Hadtudományi Klub stb.

A rendszerváltás után bizonyítani kellett, hogy az új helyzetben legalább akkora szüksége van az országnak polgári védelemre – igaz új fajta kihívásokkal is számolva – mint az előző kétpólusú világrendben. Ez nem volt egyszerű a hadsereg leszervezések, NATO csatlakozás keltette, pacifista nézetekkel tarkított társadalmi, politikai környezetben. 1990 és 2000 között nem pusztán dolgozni, de küzdeni is kellett az egymást érő átszervezések közepette, amikor létszámleépítéssel, szervezetek integrációjával próbált az állam racionálisabban működni. A polgári védelem ilyen körülmények között is bizonyította létjogosultságát : a déli határainkon is átnyúló jugoszláviai háború kapcsán, II. János Pál pápa látogatásainak (1991,1996) biztosításában, és a keletről fenyegető menekülthullámra történő felkészülés során. A polgári védelmi szakképzés és tudományos munka fontos színtere, a péceli Polgári Védelmi Vezetőképző Intézet ugyancsak váltásra kényszerült, mert az addig hallgatókat biztosító jogszabályok érvényüket veszítették. Ez komoly kutató, kidolgozó munkára készítette a tanári állományt. Egyrészt a tananyag tartalom változott : a tömegpusztító fegyverek jelentősége csökkent, a hátszágot fenyegető hagyományos fegyverek előtérbe kerültek, ugyanígy a katasztrófákkal kapcsolatos feladatok. Másrészt a legkorszerűbb felnőttoktatási elvek alapján dolgozták át a tanterveket, széles tanfolyami kínálatot ajánlottak a társ szakterületeknek is: környezetvédelem, munkavédelem, tűzvédelem. Kutatás indult az intézetben az együttműködő nemzetközi intézményekkel a veszélyhelyzeti magatartások, katasztrófapszichológia tárgyában, melynek egyik eredménye egy sikeres doktori védés lett, későbbi eredmény, hogy önkéntes pszichológusokból országos krízisintervenciós csoport alakult. Beindult az intézetben az angol nyelvoktatás főállású nyelvtanárok foglalkoztatásával, a tanári állomány részt vett 1995-1998-ig a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem védelemigazgatási szak polgári védelmi szakirány alapdokumentumainak kimunkálásában.

A polgári védelmi tudományos munkát jelentősen motiválta az a teljesen újszerű feladat és kihívás amikor hazánk csatlakozott 1994-ben a NATO békepartnerségi (PfP) programjához. A NATO különböző bizottságaiba a hazai polgári védelem is gyakran küldte ki szakértőit. A NATO műszaki szabványok (STANAG) bevezetése komoly nyelvtudást és magas fokú szakismeretet igényelt. Az angol nyelv ismerete a polgári védelmi tisztek részére létfontosságúvá vált, melyet nagyban segített a NATO támogatású kanadai nyelvtanfolyamokon való részvétel.

A szakosztály későbbi tagjai ekkor még felelős beosztásokban szolgáltak, majd a gyakorlati tapasztalatok feldolgozásából számos tudományos értékű publikáció született, mint például a NATO csatlakozással kapcsolatban [1] vagy a megújuló polgári védelmi vezetőképzésről [2]

Az alakulás előtti tudományos munka minőségének egyik bizonyítéka az is, hogy Dr.Pataky Iván nyá. ezredes urat, a hadtudomány kandidátusát 1994-ben az MHTT Tanárky díjban részesítette.

2. A szakosztály megalakulása, és Dr. Sztanek Endre elnökségének időszaka 2000-2005-ig

Az ezredfordulós évszámváltás miatt informatikai katasztrófa fenyegetett, a lakossági hangulatot világvégével, katasztrófákkal kapcsolatos rémhírek terhelték, ezek kezelésében is jelentős szerepe volt az akkori polgári védelem hivatásos szerveinek.

Mindezt még tetézte az a bizonytalanság, mely az egységes katasztrófavédelem 2000.január 1-i megalakulásával volt kapcsolatban, amikor a Polgári Védelem Országos Parancsnoksága és a Tűzoltóság Országos Parancsnoksága megszűntek, feladataikat az egységes katasztrófavédelem országos irányító szerve vette át. A törvényekben

meghatározott polgári védelmi és tűzvédelmi feladatok – a lehető legteljesebb integrációs szándék jegyében - elosztásra kerültek az új országos szerv szervezeti egységei között.

A fenti változások is motiválhatták az alapítókat, hogy egy – csak a polgári védelemmel foglalkozó – tudományos szervezet hozzanak létre, ugyanis az új katasztrófavédelmi szervek és vezető beosztások megnevezésében a „*polgári védelem*” nem szerepelt, egészen 2010-ig. Annak tudatában döntöttek így, hogy a polgári védelem számos szakterületet foglal magában (ezek kerültek elosztásra az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 2000-es megalakulásakor annak főosztályaihoz) mégis indokoltnak vélték egy integráló jellegű tudományos civil szervezet megalakítását.

Az MHTT megalakulása után tíz évvel, 2000.február 25-én 21 taggal alakult meg a szakosztály. [3]

Az alakuló ülésen a jelenlévők egyhangúlag megválasztották: elnöknek Dr. Sztanek Endre nyá. ezredest a hadtudomány kandidátusát, az elnökség tagjainak : Dr.Pataky Iván nyá. ezredest, a hadtudomány kandidátusát (alelnök), Dr.Farkas József nyá.o.vezérőrnagyot a had-és orvostudomány akadémiai doktorát (elnökségi tag), Tóth Rudolf pv. ezredest (titkár) valamint Obert Ferencet (elnökségi tag). Már a Társaság megalakulása előtt is aktívak voltak az alapító tagok a Társaság szellemi elődjai, a Kiss Károly Hadtudományi Klub és a Lahner György Hadtudományi Klub munkájában. Részt vettek többek között az MHTT által kiadott lexikonok megalkotásában is.

Az alapítók úgy gondolták, hogy mivel mind jogszabályi, mind védelemigazgatási szempontból a polgári védelem szerves része a honvédelemnek, így tudomány rendszertani szempontból is célszerű követni ezt a logikus sémát. A szakosztály korábbi megalakulásának egyetlen akadály a előírt 20fős minimum létszám volt. A polgári védelem – úgy mint a fegyveres védelem is – a gyakorlatban több szakmás, az elméleti téren interdiszciplináris, ahol minden szakterületnek megvan a védelmi vetülete. Az alapítók mégis szükségesnek ítélték, hogy legyen külön szervezete az összefogott polgári védelmi tudományterületnek, ennek pedig az MHTT szervezetében van a legjobb helye.

Nem véletlen, hogy éppen az egységes katasztrófavédelem megalakulása (2000.január 1.) után tartották sürgetőnek az alapítók a szakosztály megszervezését, ugyanis a rendszerváltástól eltelt évek alatt sorozatos átszervezések és presztízs veszteség nehezítette a hivatásos polgári védelmi szervek munkáját. Az irányítás a HM-től a BM –hez került 1990-ben, tíz évvel később az addig önálló polgári védelem része lett az egységes katasztrófavédelemnek, és a nemzetközi hadijog által megalapozott (háborús) feladatai mindinkább a perifériára szorultak. A szakosztály alapítói, akik az előző évtizedekben a polgári védelem elismert vezetői és kutatói voltak – elismerve a katasztrófavédelmi feladatok fontosságát – úgy látták, hogy ezt a folyamatot ellensúlyozni tudnák a kutatás eszközeivel és bizonyítékaival az MHTT keretein belül.

Az indulás időszakában az alapítók fő feladataiknak tekintették [4]

A polgári védelmi szakma tudományos kutatásával és műszaki fejlesztésével foglalkozó kutatók, doktoranduszok, szakemberek munkájának összefogását, kutatási céljaik megvalósításának támogatását, az eredmények gyakorlatban való alkalmazásának segítését.

A megfelelő fórum biztosítását a polgári védelem területén dolgozók részére ismereteik bővítésére, szakmai színvonaluk emelésére, kutatásaik segítésére, szakmai tudományos eredményeik terjesztésére, publikálására.

A polgári védelem hagyományainak ápolásával összefüggő tudományos, ismeretterjesztő tevékenységet és az ezzel összefüggő rendezvények megszervezését.

A polgári védelem céljaival, feladataival, tevékenységével kapcsolatos tudományos munka támogatását, a szakmai propaganda kiadványok létrehozását a lakosság és a tanulóifjúság részére.

A szakosztály által szervezett foglalkozásokon az aktuális polgári védelmet érintő témák feldolgozását, egy a témában jártas, szakmailag jól felkészült előadó felkérésével, majd ezt követően az adott problémakör megvitatását a tagsággal.

Az anyagi források függvényében szakmai konferenciák szervezését, tanulmányi kirándulások végrehajtását.

A polgári védelem jogelőd szakmai és társadalmi szervezetei (Magyar Légoltalom, Magyar Légoltalmi Liga) évfordulóinak méltó megünneplését és a tágabb értelemben vett hagyományőrzést.

A szakosztály 2000-2001-es munkaprogramjából [5]

Ugyancsak az alakuló ülés fogadta el a következő két év fő kutatási témáit, melynek tervezési alapját a NATO Polgári Veszélyhelyzet Tervezés részére kiadott miniszteri irányelvek képezték, melyek alapján kutatási témákat határoztak meg:

- a tömegpusztító fegyverek elterjedésével járó lakossági sebezhetőség (fő kutatási terület)
- béketámogatási műveletek polgári segítése
- migrációs veszélyekre történő felkészülés
- kritikus infrastruktúra védelme
- határokon átlépő katasztrófa hatások elleni védelem

A 2000-es év fő célkitűzésének tekintették, hogy előadásokon frissítsék fel ismereteiket, mérjék fel a szakterület helyzetét, mérjék fel a tömegpusztító fegyverek terén az elmúlt évtizedben bekövetkezett változásokat.

2001-re tervezett fő célkitűzések: lakosság felkészítés lehetőségeinek vizsgálata, gazdaság mozgósítás kérdéseinek kutatása.

Az időszak kiemelkedő rendezvénye volt a szakosztály szervezésében, a 2001. november 29-én megrendezett "A tömegpusztító fegyverek elterjedésével együtt járó veszélyek elleni védelem, különös tekintettel a lakosság sebezhetőségére" című nagy sikerű konferencia. A konferenciáról külön kiadvány készült, mely tartalmazza az elhangzott előadásokat és a szakemberek hozzászólásait az adott témákhoz.

3. A szakosztály és az egységes katasztrófavédelem

Az évtized jellemzője az integrált szervezet minden szakterülete, így a polgári védelem részére is elsősorban a tanulás, a tapasztalatszerzés volt, hiszen ilyen jellegű védelmi szervezet hazánkban most alakult először. Múltbéli tapasztalatok egyáltalán nem, de még az EU, vagy a szomszédos országok tekintetében sem álltak rendelkezésre.

Ugyanakkor a NATO-ban is, az EU-ban is a polgári védelmi feladatokkal kapcsolatos kötelezettségeinket teljesíteni kellett, hazánkban érvényben volt a polgári védelemről szóló 1996.évi XXXVII. Törvény. Alapvető változás a polgári védelmi feladatokban tehát nem volt, de teljesen új szervezeti körülmények között, a feladatokat új szempontok szerinti csoportosításban kellett végezni, pl: veszélyhelyzet kezelés, minősített időszaki feladatok, mentés szervezés, lakosság tájékoztatás, nukleárisbaleset – elhárítás stb. A katasztrófavédelmi feladatok irányítását a Kormányzati Koordinációs Bizottság látta el számos alárendelt szervezetével, utóbbiak működését elsősorban az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF) biztosította.

A 2001.szeptember 11-i és az ezt követő terrortámadások kapcsán a szakosztály tagjai is kötelességüknek érezték, hogy a tudomány eszközeivel keressék a megelőzés, az elhárítás lehetőségeit a lakosság védelme érdekében.

A 2001-2005-ig terjedő időszakban a szakosztály elsődleges céljai voltak: segítse a polgári védelmet abban, hogy képes legyen az új szervezetben elhelyezni a jogszabályok szerinti feladatait, valamint segítsen az oktatásban, a tájékoztatásban bemutatni és értelmezni az új helyzetet. A tudományos ismeretterjesztés módszereivel a közvélemény, a tanulók irányába is magyarázni kellett, hogy mi az azonos és a különböző polgári védelmi és katasztrófavédelmi fogalmak, feladatok között. Hasonlóan, mint a katasztrófavédelem hivatásos szervei, a szakosztály is középponti kérdésként kezelte a terrorveszélyt 2001. szeptember 11. után következő időszakban.

A együttműködést nagyban elősegítette, hogy a Polgári Védelmi Szakosztály, a hivatásos katasztrófavédelem és a Magyar Polgári Védelmi Szövetség (MPVSZ) között az évek során eredményes, jó kapcsolat és feladatmegosztás alakult ki.

4. Az elmúlt 20 év kiemelésre méltó eseményei

Tudományos rendezvények, konferenciák

A 2001. november 29-én megrendezett *"A tömegpusztító fegyverek elterjedésével együtt járó veszélyek elleni védelem, különös tekintettel a lakosság sebezhetőségére"* című nagy sikerű konferencia a megalakulás időszakának kiemelkedő rendezvénye volt a szakosztály szervezésében. A konferenciáról külön kiadvány készült, mely tartalmazza az elhangzott előadásokat és a szakemberek hozzászólásait az adott témákhoz.

A 2005-ös év tudományos eseményeit a polgári védelem fennállásának 70.évfordulója jegyében rendezte a szakosztály, együttműködve az MPVSZ-el, az OKF-el, valamint a területi katasztrófavédelmi igazgatóságokkal. A rendezvénysorozat két kiemelkedő eseménye volt a május 14-21-ig látogatható *"70 éves a Magyar Polgári Védelem"* című kiállítás a Citadellában, valamint a Debrecenben, a települési polgármesterek részére december 1-én rendezett konferencia.

2007.december 5-én a szakosztály és az MPVSZ szervezésében az utóbbi jogelődje, a Légoltalmi Liga megalakulásának 70. évfordulója alkalmából az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériumban nemzetközi konferenciát tartottak. A következő napon, az ünnepi közgyűlésen a miniszter az MPVSZ részére zászlót adományozott.

2013-ban két kiemelt rendezvény szervezésében vett részt a szakosztály, illetve tagjai előadásokat tartottak: az NKE Katasztrófavédelmi Intézetének *Nemzetközi Iparbiztonsági Tudományos Konferenciája* április 10-én, és a *Dr. Pataky Iván polgári védelmi történeti konferencia* október 10-én.

2014.október 8-án a Katasztrófavédelem Központi Múzeumában kapott helyet már második alkalommal a Természeti Katasztrófák Csökkentésének Világnapja alkalmából rendezett tudományos konferencia.

A 2014..november 13-án az OKF Katasztrófavédelmi Tudományos Tanácsa, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem, valamint a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ által rendezett, az *"Önkéntesek a katasztrófavédelemben"* címet viselő nemzetközi tudományos konferencia szervezésében szakosztály is közreműködött.

2018. december 5-én tudományos konferenciát szerveztek a Magyar Tudomány Napja alkalmából, a *"170 éves a Magyar Honvédség,"* rendezvénysorozat részeként *"A honvédség és a lakosságvédelmi szervek együttműködésének történeti áttekintése"* témában. Résztvevők: Az MHT Katasztrófa és Polgári Védelmi Szakosztály, az MPVSZ, a Polgári Védelmi Tudományos Egyesület, az NKE Katasztrófavédelmi Intézete, a Magyar Környezetvédelmi Egyesület, a Védelmi Információs Központ Alapítvány Kuratóriuma.

2019.december 5-én az év legjelentősebb rendezvénye a Magyar Tudomány Ünnepe és Magyarország NATO tagságának 20. , a Genfi Egyezmények ratifikálásának 30. évfordulója alkalmából szervezett tudományos konferencia volt. A rendezvényt az MPVSZ-el, a Magyar Környezetvédelmi Egyesülettel, a Magyar Polgári Védelmi Tudományos Egyesülettel, a Katasztrófavédelem Központi Múzeumával, a Védelmi Információs Központ Alapítvány kuratóriumával, a Magyar Katonai Logisztikai Egyesülettel, a Magyar Védelmi Ipari Szövetséggel, a Magyar Vöröskereszttel, a DARANET nemzetközi árvízi program koordinátorával, valamint az MHTT Belügyi Szakosztályával közösen szervezték.

Szakosztály szervezésű események

2006. február 14-én a szakosztály előadást és vitát rendezett a terrortámadás lakossági hatásai – az EU polgári védelmi mechanizmus válaszreakciók témában

2008.október 16-án *"Budapest 1944. évi bombázása és következményei napjainkig a II. Világháború hazai bombázásainak következményei napjainkig"* címmel szakmai rendezvényt tartottak a ZMNE Tudós Kávészójában. Tárgyévben túlélőtábort szerveztek pest megyei polgári védelmi kirendeltségekkel Szigetszentmiklóson.

2011. február 24-én *"Felkészülten a katasztrófákkal szemben"* címmel a szakosztály más szervezetekkel közösen konferenciát szervezett, mely a Polgári Védelmi Világnap egyéb eseményeihez kapcsolódott.

2017. december 8-án az MPVSZ, a Magyar Környezetvédelmi Egyesület és a Magyar Polgári Védelmi Tudományos Egyesület által a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából szervezett ülésen, egyben az OKF Polgári Védelmi Tanácsadó Testülettel tartandó nyilvános, közös értekezleten a szakosztály elnöke és helyettese részt vettek, előbbi a rendezvény levezető elnöke volt.

A 2020-as első szakosztály ülés támogatta, hogy a szakosztály - együttműködve az MHTT Vegyivédelmi és környezetbiztonsági szakosztályával - *tudományos kerekasztal beszélgetés* szervezését kezdje meg a 30 évvel ezelőtti Gorbacsov – Bush találkozó kapcsán, fő hangsúlyt helyezve a vegyifegyverek korlátozásával kapcsolatos döntésre.

Kutatási projektek

2006-ban részt vettek a katasztrófavédelmet is érintő több kiemelt projektben, mint pl.: MTA VAHAVA (Változás-hatás-válaszadás) program, vagy a Nemzeti Fejlesztési Terven belül a Kistérségi Községi Központok létrehozása.

A 2014-et követő években a szakosztály néhány tagja a Nagy Háború centenáriuma kapcsán a korai légtalalom egyes kérdéseit kutatta, erre utaló fontosabb publikációk a HIVATKOZÁSOK-ban olvashatók. [6] [7] az alábbi publikáció is.

2019-ben Dr. Muhoray Árpád és Dr. Zellei Gábor - társszerzőként - részt vettek „*A polgári veszélyhelyzet kezelése a NATO-ban és Magyarországon,*” című tanulmány megalkotásában, mely egyik fejezete a témával kapcsolatosan készülő MHTT NATO kiadványnak.

A 2020-as első szakosztály ülés támogatta, hogy a szakosztály az MHTT másik négy szakosztályával (Nemzetbiztonsági, Haditechnikai, Légierő, Elektronikai, Informatikai és Robotikai) a „*Pilótanélküli légitárművek katonai, rendészeti és közszolgálati hasznosítási lehetőségei, drónelhárítás*” című kutatás és konferencia szervezésében részt vegyen

Egyetemi képzés

2006-ban az előző években tudományos fokozatot szerzettek közül Dr. Varga Imre, Dr. Hornyacsek Júlia, Dr. Endrődi István a hazai és nemzetközi konferenciákon előadásokat tartottak, bekapcsolódtak az egyetemi képzésbe : számos alkalommal bíráltak PhD értekezéseket, TDK dolgozatokat és vettek részt PhD védések bizottságaiban. [6]

A szakosztály tagjai közül 2006-ig tudományos fokozatot szereztek : Dr.Zellei Gábor (1996) Dr.Tóth Rudolf (2001)

Dr. Muhoray Árpád (2002) Dr.Hornyacsek Júlia (2005) Dr.Endrődi István (2005) Dr.Kátai Urbán Lajos (2006) Előbbiek folyamatosan bekapcsolódtak szakterületükön az egyetemi képzésbe és a kutatómunkába.

A szakosztály tudományos fokozattal rendelkező tagjai részt vettek az NKE Katasztrófavédelmi Intézet, a Katonai Műszaki Doktori iskola tananyag fejlesztő, vizsgáztatási, és oktatási tevékenységében, valamint az egyetem tudományos diákköri feladatainak segítésében.

A szakosztály egyetemi oktatóinak fontos tevékenysége volt a fiatal szakemberek és egyetemi hallgatók kutató munkájának támogatása, részvételük ösztönzése, illetve együttműködés az NKE Katasztrófavédelmi Intézetével az oktatás és kutatásszervezés terén.

A Országos Tudományos Diákköri Konferencia egyetemi lebonyolításában felkészítő tanárként, konzulensként, szekció zsűri-elnökként, zsűritagként a szakosztály tagjai is részt vettek.

Amíg az alakulás előtti és utáni években elsősorban a polgári védelmi témájú kutatások, oktatás voltak előtérben, az egységes katasztrófavédelem megalakulása után a szakosztály tudományos fokozatot szerzett tagjai fokozatosan bekapcsolódtak az iparbiztonsági kutatásokba, egyetemi oktatásba is. [8]

Tudományos ismeretterjesztés

2017. március 27-én „*Érdekességek a Nagy Háború időszakából*” címen a Ráckevei Baráti Körben, 2017. november 29-én a „*A hadijog és a vegyifegyver a Nagy Háborúban*” címmel a Ráckevei Ady Endre Gimnáziumban

Ismeretterjesztő előadásokat tartottak a hadtudományt, honvédelmet, katasztrófavédelmet, polgári védelmet népszerűsítő témákban az alábbiak szerint.

Katasztrófavédelem Központi Múzeuma Filmklubban: Dr. Zellei Gábor 3 alkalommal I.világháborús témában.

MH Fővárosi Nyugállományúak Klubja Vegyivédelmi Tagozatában Dr. Muhoray Árpád

Kutatók Éjszakáján, a Katasztrófavédelmi szekcióban: Dr. Teknős László , és Dr. Muhoray Árpád adjunktus

Összesen a tárgyévben 22 szakmai és tudományos rendezvényen képviselték a szakosztályt, ezek közül a fontosabbak az alábbiak.

2018. február 26-án a *Gátszakadások a Kárpát-medencében* c. tudományos konferencián az NKE Hunyadi termében.

Egyéb fontos események

2000.február 25-én 21 taggal megalakult a Polgári Védelmi Szakosztály.

2005. április 07-én elhalálozott Dr. Sztanek Endre nyá. ezredes a szakosztály elnöke, az új elnök Dr. Varga Imre mk. pv. alezredes, az OKF főosztályvezető helyettese lett.

2010. október 7-én megalakult a Magyar Polgári Védelmi Tudományos Egyesület, amely rokon célokat tűzött ki a szakosztályéval, így a munkamegosztás kapcsán a fő együttműködő szervezetté vált.

2011. június 10. A szakosztály elnöknek Dr.Nagy Rudolf mk. pv. alezredes urat választotta meg a taggyűlés, ugyanakkor a szakosztály felvette a Katasztrófa- és Polgári Védelmi Szakosztály nevet.

2012. január 1-én - mint a szakosztály legfontosabb támogatója és együttműködője - megalakult a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézete

2012. május 4-én a szakosztály alapító tagja, az alapításkor alelnöke, Dr. Pataky Iván nyá.ezredes, a hadtudomány kandidátusa, az MHTT Tanárky díjasa 82 éves korában elhunyt.

2014. január 11-én elhunyt Dr.Varga Imre nyá. pv.ezredes, a Magyar Polgári Védelmi Tudományos Egyesület elnöke, aki a szakosztályt 2005-2010-ig vezette.

2017.06.12. A taggyűlés megválasztotta elnöknek Dr.Muhoray Árpád nyá.pv. vezérőrnagy urat, helyettesének Dr.Zellei Gábor nyá.pv.ezredes urat.

2018-ban a szakosztály – történetében első ízben – egyetemi tanárt köszönhetett tagjai sorában : Dr.Pátzay Györgyöt, az NKE Katasztrófavédelmi Intézet Iparbiztonsági Tanszék vezetőjét.

2018. A szakosztály kialakította saját honlapját.

A szakosztály együttműködése

A tárgyalt húsz évben az együttműködést befolyásolták egyrészt a polgári védelem és a katasztrófavédelem jogszabályi és szervezeti változásai, valamint az aktuális elnök és a tudományos téren leginkább elismert tagok szakmai kapcsolatrendszer. Ezért az alapítás időszakában természetes volt, hogy az MHTT-ben , valamint a Kiss Károly Hadtudományi Klubban és a Lahner György Hadtechnikai Klubban - már az előző évtizedben kialakult - kapcsolataikat vitték tovább. A 2000-es évek elején eredményes kapcsolatokat alakítottak ki az új szervezet, az OKF vezetőivel, valamint a polgári védelmi feladatokért felelős főosztályokkal, és az 1991-ben alakult Magyar Polgári Védelmi Szövetséggel (a továbbiakban: MPVSZ). Dr.Varga Imre elnöksége alatt, aki az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKF) egyik szervezeti egységének vezetője volt, mélyültek a kapcsolatok a főigazgatóság szakmai területeivel, de jellemző volt erre az időszakra az MPVSZ-el és a területi katasztrófavédelmi szervekkel történő együttműködés bővítése is. Ebben az időszakban már számos tudományos fokozattal rendelkező tag is volt, akik kezdtek bekapcsolódni az egyetemi szintű képzésekbe, így a szakosztálynak a mai Nemzeti Közszolgálati Egyetem jogelődjeivel és más felsőoktatási intézményekkel is élő

kapcsolata alakult ki. 2011-ben egy akkor alakult szervezettel, a Magyar Polgári Védelmi Tudományos Egyesülettel bővítette a szakosztály az együttműködők körét.

Mivel 2011-től az új elnök, Dr.Nagy Rudolf a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ igazgatóhelyettese volt, így a szakosztály mind szakmai, mind logisztikai téren hasznos támogatást kaphatott az iskolától. Ugyanakkor a szakosztály bővítette az együttműködés lehetőségeit - figyelemmel a közös általános és szakmai gyökerekre – az MHTT Műszaki, Vegyivédelmi és környezetbiztonsági, illetve a Katasztrófa- és védelem egészségügyi szakosztályokkal. A 2012. január 1-én a Nemzeti Közszolgálati Egyetem karközi intézeteként megalakult Katasztrófavédelmi Intézet ugyancsak gazdagította a szakosztály együttműködési lehetőségeit ebben az időszakban.

A 2017-ben megválasztott új elnök, Dr.Muhoray Árpád tudományos kapcsolatai és elismertsége további lehetőséget teremtettek - az eddigieken kívül – más tudományos szervezetekkel történő kapcsolatfelvételre. Hagyománnyá vált, hogy közösen szervezett tudományos rendezvényeket a szakosztály - a már említett együttműködőkön kívül - a Katasztrófavédelem Központi Múzeumával, a Védelmi Információs Központ Alapítvány kuratóriumával, a Magyar Katonai Logisztikai Egyesülettel, a Magyar Védelmi Ipari Szövetséggel, a Magyar Vöröskereszttel, a DARANET nemzetközi árvízi program koordinátorával, valamint az MHTT Belügyi Szakosztályával.

Mivel a szakosztályt 2017 óta vezető Dr.Muhoray Árpád a Nemzeti Közszolgálati Egyetem egyetemi docense, és az MPVSZ szakmai alelnöke, így kiemelt együttműködő és támogató partnerré vált elnökségének ideje alatt az egyetem Katasztrófavédelmi Intézete, és az MPVSZ.

A szakosztály vezetésében (elnök és titkár) a tárgy időszakban bekövetkezett változások

2000	2005	2010	2015	2017	2019	2020
Dr.Sztanek Endre						
Dr.Tóth Rudolf						
Dr.Varga Imre						
Dr.Hornyacsek Júlia						
Dr.Nagy Rudolf						
Dr.Hornyacsek Júlia						
Dr.Muhorai Árpád						
Dr.Teknős László Dr.Zellei Gábor						

A szakosztály Tanárky Sándor díjasai :

Dr.Pataky Iván nyá. ezredes a hadtudomány kandidátusa 1994.

Dr.Muhorai Árpád nyá.pv.vezérőrnagy egyetemi docens 2018.

Összefoglaló

A szakosztály alapítói jó gondolták 2000-ben, hogy szükség lesz egy civil tudományos szervezetre annak érdekében, hogy egyrészt a polgári védelem ne veszítsen – a nemzetközi jogban már jól megalapozott – jelentőségéből, másrészt ne vesszen kárba az alapítók és elődeik által megszerzett hatalmas tudásanyag. Az alakulás utáni első évtizedben nagy szerepe volt a szakosztálynak abban, hogy a polgári védelem megtalálja helyét az egységes katasztrófavédelemben. Ezt a sikeres folyamatot a szakosztály tagjainak számos publikációja is segítette. [9] Az elmúlt évtizedet – úgy mint a katasztrófavédelem gyakorlatában is – a minőségi fejlődés jellemezte leginkább a szakosztály munkájában. A fokozatot szerzett tagok közül számosan oktatók és vezetők az NKE Katasztrófavédelmi Intézetében, így a szakosztály eredményesen kapcsolódhat be az egyetemi oktató, kutató munkába. Az évek során a katasztrófavédelem másik fontos szakterületének, az iparbiztonságnak a képviselői kapcsolódtak be leginkább a szakosztályi munkába a régebbi polgári védelmi tagok mellett. Első egyetemi tanár tagunk is ezt a tudományágat műveli.

A jövőben – összhangban az MHTT iránymutatásával is – erősíteni célszerű a tagság aktivitását a tudományos ismeretterjesztés terén mind a lakosság, mind a tanuló ifjúság irányába.

HIVATKOZÁSOK

[1] Dr.Sztanek Endre: Jegyzőkönyv a Magyar Hadtudományi Társaság Polgári Védelmi Szakosztálya megalakulásáról - 2000.február 25.

[2] Dr.Sztanek Endre, Dr.Pataky Iván, Tóth Rudolf : Polgári Védelmi Szakosztály in.: Solt Pál (szerk.) : A tíz éves Magyar Hadtudományi Társaság Budapest 2000.november MHTT 172-174.o.

[3] Dr.Sztanek Endre: A szakosztály munkaprogramja a 2000-2001-es évekre

[4] Kátai-Urbán Lajos: Magyarország atlanti integrációjának vállalat stratégiai aspektusai - Polgári Védelmi Szemle 1998.

[5] Zellei Gábor: A polgári védelmi vezetők felkészítéséről HADTUDOMÁNY - 1999.december

[5] Endrődi, István ; Zellei, Gábor

A magyar királyi honvédség és a közös hadsereg szerepe a korai légtalalom megteremtésében az I. világháború időszakában Védelem Tudomány IV : 2 pp. 167-176. , 243 p. (2019)

[6] Bukovics István, Zellei Gábor

Az első világháború és a lakosságot védő hadijog: veszélyeztettség, és védekezés az európai hadszíntereken Védelem Tudomány – III. évfolyam 3. szám, 2018. 09. hó

[7] Kátai-Urbán, Lajos : Katasztrófavédelmi képzés fejlesztése a Nemzeti Közszerződési Egyetemen In: Magyar Vegyipari Szövetség : Iparbiztonsági Szakértői Napok (Siófok, 2012. november 8-9.) Budapest, Magyarország (2012) pp. 1-5. , 5 p.

[8] Muhoray Árpád :A polgári védelem helye a modern katasztrófavédelemben HADMÉRNÖK XII : 2 p. 188 (2017)

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Dr. Varga Imre : Összefoglaló a polgári védelmi szakosztály megalakulása óta eltelt tevékenységéről 2010.május 20.
2. Dr. Varga Imre, Dr.Nagy Rudolf, Dr.Muhoray Árpád : A szakosztály éves beszámolója 2005-2019-ig